

Till

Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet)

REMISSYTTRANDE

2015-10-08

Angående betänkandet SOU 2015:43 "Vägar till ett effektivare miljöarbete"

Sammanfattning

Sveriges Kärntekniska Sällskap (SKS) opponerar sig mot förslaget i kap. 11:3 i SOU 2015:43 som kan tolkas som att ansvaret över de anslag som Strålsäkerhetsmyndighetens delar ut i forskningsbidrag till bl.a. högskolor och universitet skall överlätas till Kammarkollegiet att disponera över. SKS anser att ansvaret för att stödja och utveckla nationell forskning på området lämpligen även fortsättningsvis bör hanteras av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Strålsäkerhetsmyndigheten bör behålla ansvaret över forskningsmedel inom sitt verksamhetsområde

Ansvar över forskningsmedel inom myndighetens verksamhetsområde, där kärnsäkerhetsrelaterad forskning utgör en betydande del, bör även i fortsättningen hanteras av Strålsäkerhetsmyndigheten. Skälen till detta är:

- Hanteringen av forskningsmedel inom det aktuella verksamhetsområdet kräver mycket specifika expertkunskaper och erfarenheter för att bedöma hur dessa medel ska användas på bästa sätt. Detta expertområde sammanfaller med SSM:s kärnverksamhet.
- Om förslaget innebär att SSM fråntas dispositionsrätten över forskningsmedel anser vi att detta försvagar SSM:s möjligheter att utöva kvalificerad tillsyn på kärnsäkerhetsområdet då det i praktiken minskar myndighetens möjligheter att initiera relevanta studier i syfte att stödja tillsynsverksamheten. Även oberoendet i tillsynsrollen och myndighetens handlingsfrihet påverkas negativt. Vi anser vidare att ett sådant upplägg skulle motverka de principer som efterfrågas i EU-rådets Direktiv 2009/71/EURATOM (uppdaterad 8 juli 2014) på följande punkter:
  - Artikel 4, punkt 2, gällande förutsättningar för att upprätta och utveckla ett nationellt regelverk:
    - o möjlighet att förbättra det nationella regelverket med beaktande av resultat från säkerhetsforskning
  - Artikel 5, punkt 2, gällande förutsättningar för att inrätta och upprätthålla en behörig tillsynsmyndighet:
    - o självständighet i beslutsfattande

- möjlighet att fatta tillsynsbeslut grundat på välgrundade och transparenta krav gällande kärnsäkerhet
  - tillgång till lämpliga anslag så att den kan utföra sina tillsynsuppgifter såsom de definieras
  - har lämplig kompetens och expertis för att uppfylla dess skyldigheter
- och Artikel 5, punkt 3:
- möjlighet att verifiera att tillståndshavarna uppfyller gällande krav
- Merparten (58 Mkr av totalt 68 Mkr för budgetåret 2015) av de forskningsmedel som SSM årligen tilldelas härrör från avgifter från kärnkraftbolagen (Forsmark AB, Oskarshamnsvverkets Kraftgrupp AB, Ringhals AB). Dessa forskningsavgifter¹ är öronmärkta för det specifika ändamålet att bedriva grundläggande och tillämpad forskning i syfte att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Det är uppenbart att dessa medel inte kan nyttjas för andra syften än det avsedda. Vi ser det som en tänkbar utveckling att de forskningsmedel som myndigheten idag satsar på kärnsäkerhetsforskning kan komma att riktas mot annan typ av forskning utanför verksamhetsområdet om det blir så att ansvaret över forskningsmedlen övergår i Kammarkollegiets regi. Förutom att det skulle strida mot det avtalade syftet med dessa medel, enligt förordning (2008:463), så skulle det drabba de universitet och högskolor som idag bedriver den aktuella forskningen rent ekonomiskt och även utvecklingen inom den nationella kärnteknikforskningen skulle bli lidande.

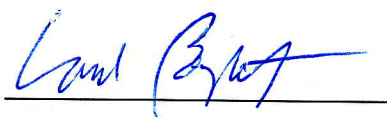
Osäkerhet i innebörden av förslaget

SKS vill uppmärksamma på en viss osäkerhet i tolkningen av innebörden av förslaget i avsnitt 11.3 att "Sådana uppgifter som Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Strålsäkerhetsmyndigheten, SMHI, Formas har i dag och som innebär att betala ut beloppsbestämda statsbidrag till olika mottagare bör övergå till Kammarkollegiet." Det kan tolkas som att ansvaret för dessa bidrag ska fråntas de aktuella myndigheterna, vilket skulle innebära att beslutsrätten över vilka forskningsuppdrag som ska stödjas går förlorad. Det kan också tolkas som att förslaget endast handlar om administrationen av själva bidragsutbetalningen. För att få en bättre uppfattning om förslagets innebörd föreslår vi ett lämpligt förtydligande i frågan.

I detta remissyttrande har Carl Berglöf, ordf. SKS beslutat. Marcus Eriksson, remissutskott, har varit föredragande.

Sveriges Kärntekniska Sällskap

Stockholm 2015-10-08

¹Ändamål och belopp för forskningsavgifterna regleras i §15 enligt "Förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten".